

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historijuBroj 59
Godina XXX
Maj, 2025.
[str. 241-244]

© Monos 2025

Munib Ušanović, Ubistvo Hakije Turajlića – Atentat u Sarajevu pod zaštitom UN-a

Sarajevo, Vijeće kongresa bošnjačkih intelektualaca, Sarajevo 2024, 396 str.

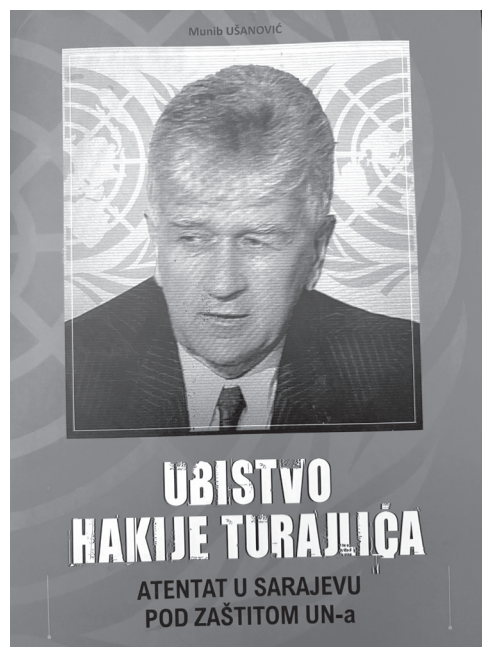
Potpredsjednik vlade Republike Bosne i Hercegovine (R BiH), zadužen za privredu, ubijen je 8. januara 1993. godine u transporteru Organizacije ujedinjenih nacija u Sarajevu, što predstavlja neviđen zločin u historiji čovječanstva: *ubijen državnik države priznate od UN-a i pod zaštitom UN-a*. To gnusno ubistvo tema je knjige kojom se njen autor bavio punih 27 godina – od 1997., pa sve do 2024. godine. Tokom rata (1992.–1995.) on je obavljao dužnost pomoćnika sekretara Vlade R BiH i šefa kabineta Hakije Turajlića s kojim je svakodnevno sarađivao i to od polovine juna 1992. do tog kobnog 8. januara 1993. godine kada je Turajlić ubijen tako da je bio u potpunosti informisan o svim političkim događajima u navedenom periodu.

Na početku svog istraživanja (1997. godine) autor se obratio pismom svim članovima Predsjedništva i Vlade, privrednicima, porodici i prijateljima Hakije Turajlića s molbom da mu pošalju svoja sjećanja na Hakiju i eventualno manje poznate podatke o njegovom životu, ali stradanju. Dugo je čekao na odgovore što je kod njega izazivalo i nedoumicu o pisanju knjige. Uslijedio je i period dugog suđenja Goranu Vasiću za ubistvo Turajlića, što je bilo prilika da se dođe do prave istine o tom tragičnom događaju.

Kako navodi autor, zbog nastojanja tadašnjih zvaničnika UN-a da zataškaju zločin, u velikoj mjeri poljuljano je povjerenje u Ujedinjene nacije, koje su time postale saučesnici zločina. To se odnosi i na Francusku, koja je takođe bila direktni saučesnik zločina, a ništa nije poduzela po tom pitanju.

U prvom poglavlju knjige pod naslovom *Ko je bio Hakiija Turajlić*, pišu njegovi najbliži njegovi i to: Ejup Ganić, Mirko Pejanović, Stjepan Kljuić, Mile Akmadžić, Šahbaz Džihanović, Zlatko Lagumdžija, Miodrag Simović, Žarko Primorac, Hasan Muratović, Jerko Doko, Jusuf Pušina, Martin Raguž, Omer Ibrahimagić, Amila Omersoftić, Mensur Čaušević, Sefer Halilović, Jovan Divjak, Mustafa Imširović, Božidar Matić, Fehim Kapidžić, Sead Musakadić i Smail Čekić.

U drugom poglavlju *Dokumenti vlade Republike Turske*, koji se odnose na to ubistvo, predloženo je 11 originalnih dokumenata koje objavljuje. Kao što je poznato atentat na Hakiiju Turajlića izvršen je u povratku sa aerodroma Sarajevo, odnosno sa sastanka sa delegacijom Vlade Republike Turske. To su dokumenti: *Predstavništvo Turske u Ženevi i konzulat u Zagrebu* (30. decembar 1992. godine), obavijest o dolasku delegacije; *Unprofor u Sarajevu izdaje dozvolu za dolazak delegacije* (6. januar 1993. godine); Orhan Kilercioglu, državni ministar Republike Turske, *Izveštaj sa sastanka sa Hakijom Turajlićem na sarajevskom Aerodromu*, 8. januara 1993. godine; Mustafa Akšin, Ambasador Republike Turske pri UN-u u Njujorku (8. januar 1993. godine), *Obavijest o gnusnom ubistvu potpredsjednika Vlade R BiH predsjedniku Vijeća sigurnosti UN-a*; *Obrazloženje ministra vanjskih poslova Republike Turske*, 9. januar 1993. godine, *Vijeću sigurnosti UN-a o atentatu*; *Sastanak sa ministrom vanjskih poslova Republike Hrvatske Matom Granićem i prof. Adalbertom Rebićem*,

pomoćnikom ministra 9. januar 1993. godine, *izveštaj sa sastanka*; *Saučešće ministra Republike Turske supruzi Hakiije Turajlića* (11. januar 1993. godine); *Ambasador Filiz Dinčmen, potparl ministra vanjskih poslova republike turske odgovara na pitanja o tvrdnjama da je turska poslala avion u Sarajevo bez znanja Ujedinjenih nacija* (13. januar 1993. godine); *Orhan Kilercioglu, državni ministar Republike Turske* (19. januar 1993. godine), *izveštaj o sprečavanju slijetanja aviona u Sarajevo*; *Obrazloženje ministarstva* (27. januar 1993. godine), o istom problemu,

U trećem poglavlju knjige pod naslovom *“Presuda za ubistvo Hakiije Turajlića (anonimizirana optužnica i anonimizirana presuda)”*. Autor se obratio Kantonalnom sudu u Sarajevu i zatražio da mu se ustupi spis protiv Gorana Vasića o ubistvu Hakiije Turajlića. Svrha dokumenta-

cije iz Suda bila je istraživanje ubistva i završetak započete knjige. Autor zatim citira Optužnicu, od 15. 3. 1999. godine kao i Anonimiziranu presudu Kantonalnog suda u Sarajevu, od 25.6.2005. godine.

U četvrtom poglavlju "*Ko su ubice Hakije Turajlića–Ratni zločinci i njihovi saučesnici, odnosno oni koji su se svrstali na njihovu stranu*", autor navodi niz imena političara i osuđenika iz Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine, osuđenih pred Haškim tribunalom kao i imena sljedećih međunarodnih zvaničnika: Butros Butros Gali–generalni sekretar Ujedinjenih nacija, 1992-1996, Čeničeri Satiš Nambijar – komandant UNPROFOR-a za područje bivše Jugoslavije, bez Slovenije, Filip Morijon, komandant UNPROFOR-a za Bosnu i Hercegovinu, Husein Ali Abdel Razek–komandant UNPROFOR-a u Sarajevu (1992-1993.). Sve navedene ličnosti u ovom poglavlju dovode se u direktnu vezu u saučesništvu za ubistvo Hakije Turajlića.

Peto poglavlje "*Reagovanje putem medija*", autor navodi niz novinskih članaka o tom zločinu, objavljenih u *Oslobođenju*, te tekst objavljen u *Njujork Tajmsu* izvještača iz Sarajeva.

Iznoseći brojne činjenice u prethodnim poglavljima, autor svoj rad završava tekstovima: "Moje pismo Ujedinjenim nacijama i Francuskoj", Dijego Arrija (promocija njegove knjige u Sarajevu), "Moja saradnja sa Hakijom", "Moje pismo Hakiji Turajliću".

Na osnovu prikupljenih i objavljenih činjenica, autor uspijeva dokazati tezu o

direktnom saučeništvu Ujedinjenih nacija i zapadnih zemalja, u prvom redu Francuske, u atentatu na Hakiju Turajlića. Sa zabrinutošću konstatuje da ni vlasti Bosne i Hercegovine od 1993. godine pa do danas nisu ispoljile dovoljnu zainteresovanost da se istraže i rasvjetlile sve činjenice o tom teškom zločinu. Iz tih razloga, ovaj rukopis ima izuzetan značaj kao podsticaj za potpuno rasvjetljavanje tog ubistva–čime bi se potvrdilo pravilo da je pravda spora, ali ipak dostižna.

Spomenimo da je pogovor za ovu knjigu napisao univerzitetski prof. emeritus Omer Ibrahimagić, a recenziju dr. sc. Žarko Primorac.

Veliki broj citiranih dokumenata, kao i fotografija, pomoći će budućim istraživačima da lakše dođu do istine o svirepom ubistvu jednog državnika i to pod zaštitom Ujedinjenih nacija, koje nije nikada procesuirano.

Knjiga je izašla na engleskom i bosanskom jeziku i biće od pomoći brojnim istraživačima da bolje razumiju uzroke i posljedice svirepe agresije na suverenu i nezavisnu državu Bosnu i Hercegovinu. Poslata je i na brojne adrese međunarodnih zvaničnika, ambasada i mnogih organizacija Ujedinjenih nacija s ciljem da se shvati kako i mnogi međunarodni autoriteti (poput Ujedinjenih nacija) mogu itekako biti saučesnici u izvršenju i prikrivanju zločina – kao što je bilo ubistvo Hakije Turajlića.

Adnan Hadžiabdić

Ostrvo Krk